

פסולי מוקדשים עושים תמורה בין לפני פדיון בין לאחר פדיון

מקדש דוד [קונטרס עניני קדשים סימן ג' אות א']-כפשוטו צריך לומר דאף שאחר פדיון אין לו קדושה לעלות על גבי המזבח, על כרחך קדושה לגבי איסור גיזה ועבודה מספיק לעשות תמורה. שיטה [דף יד' עמוד ב' אות ה'] פסולי המקדשים לפני פדיון עושה תמורה מפני שדמיו הולכים על גבי המזבח, ולפי זה צריך לומר דאחר הפדיון דין אחר הוא שעושה תמורה לילך למיתה אף שאין לו שייכות על גבי המזבח.

חילוק בין וולד פסולי המקדשים אחר פדיון ועשיית תמורה

תוס' כתב דחלוקין הם דמבואר בדף טו' דוולד פסולי המקדשים הוי כוולד צבי ואיל, דוולד מכח האם מקודשת ותמורה קדושתה מעצמה.

באר הגר"ח דדין של צבי ואיל הוא מתיר ומפקיע קדושתה דאינו נמשך על הוולד, אבל תמורה שנעשה חלות קדושה חדשה מכח עשיית התמורה אין לה חלות היתר והפקעה של צבי ואיל.

באר קהילת יעקב דכיון דהולד הוא המשך של קדושת האם לאחר פדיון דקלשה קדושתה שוב אין לו כח לימשך להולד [כמו שמצינו דלא אלים קדושתה לפדיון] מה שאין כן תמורה דאינו המשך של הקדושה אלא קדושה חדשה.

שיטה [אות ד'] כתב דחילוק של וולד ותמורה, דתמורה חל עליו קדושה דחוי' אבל על הולד לא מצינו קדושה שחל עליו ליאסר בגיזה ועבודה.

גר"ז בסטנסל באר דחידוש שפסולי המקדשים אסורים בגיזה ועבודה שייך רק בקדושה גמורה שנפדית ונשאר לגבי גיזה ועבודה, אבל וולד שלא היה עליו קדושה לא שייך לחול עליו מחדש רק לענין גיזה ועבודה. השיב ר' חיים לא' ששאל דלשיטת ר' יהודה דהקדש במזיד מתחלל עדיין נשאר באיסור גיזה ועבודה דזה הוא חידוש של פסולי המקדשים דאיסור של גיזה ועבודה אינו נפדית ואינו נסתלק.

בענין מקבל צאן ברזל מנכרי

רש"י פירש דעסקנן דקבל לחלק את הולדות ולחם משנה [פרק ד' מהלכות בכורות] דייק מדברי הרמב"ם דעוסק אף באין לו לנכרי חלק בולדות, ומהר"ט אלגזי חולק דאף לרש"י אינו פטור מפני שיש לו חלק בולדות, דאם יש לו חלק בולדות הוי שותף בגופו ואין צריך לפטור מחמת יד עכו"ם באמצע, ועל כרחך עוסק בחלק של ישראל אחר שכבר חלקו ואף על פי כן פטור מן הבכור מפני שיד עכו"ם באמצע ליטלו אם אינו נותן זוזי.

פליגי שני לשונות פסחים דף ו' בבהמה של ארנונא שיכול לסלק את העכו"ם בזוזי אם חייב בבכורה וכתב התוס' דאף ללשון ראשון דחייב הכא פטור, דהכא היה מתחילה בהמה של עכו"ם ונשאר בהמת העכו"ם על ידי שיכול ליטלה בזוזי, אבל בהמת ארנונא דהיה מתחילה בהמה של ישראל ס"ל ללשון ראשון בפסחים דלא נעשה בהמת עכו"ם על ידי שיכול ליטלה בזוזי.

הקשה מהר"ט אלגזי אם עכו"ם נתן זוזי לישראל אף אם אין מעות קונות, הרי איתא בבית יוסף [ח"מ קצד'] דיש אומרים דנעשה החפץ שנתן דמים עליו למשכון לזוזי, ואם כן היה בדין לפטור מן הבכורה דהוי יד עכו"ם באמצע, ולמה נקטו הפוסקים דאם עכו"ם נתן מעות פטור מן הבכורה רק אם מעות קונות. ות"י דהרי מסוגיין אין להוכיח דמשכון בעלמא פוטר מדין יד עכו"ם באמצע דהרי כתב התוס' דשאני הכא דהיה מתחילה של עכו"ם, ואף ללשון שני בפסחים דבהמת ארנונא פטור מן הבכורה מפני שיכול ליטלה בזוזי אף שלא היה מתחילה של עכו"ם שאני התם דאיתא בתרומות הדשן דבהמת ארנונא עיקר תביעת העכו"ם הוא על הבהמה ורק שאם נותן זוזי יכול לסלקו בזוזי אבל משכון דעיקר תביעתו הוא על הזוזי ורק שאם אינו נותן זוזי יכול ליטול הבמהמה בשביל הזוזי אין זה חשוב יד עכו"ם באמצע.